

Preek in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 30 oktober 2011, 16.00 uur

Jaarthema: '10 x een nieuws-dienst. Wat zegt God over de actualiteit?'

Thema: 'Boerka en Bijbel: wat zegt Gods Woord over vrouwen?'

Bijbelgedeelten: Richters (Richteren) 4: 1-9a en Galaten 3: 24-29

1. De vrouw in de islam

Momenteel probeert de regering in ons land om een boerkaverbod door het parlement te loodsen. De naam 'boerka' wordt gebruikt als een islamitische vrouw van top tot teen bedekt is, inclusief haar gezicht, en als ze dan alleen nog door een gaasje naar de buitenwereld kan kijken. Ook een nikaab bedekt het hele gezicht, maar dat is een los kledingstuk. Een boerka maakt deel uit van de totale kleding van de vrouw. In de koran wordt het dragen van een boerka niet verplicht gesteld, maar het wordt wel aangemoedigd. Zo staat er in soera 24: 'En zeg tot de gelovige vrouwen dat zij ook haar ogen neergeslagen houden en hun passies beheersen, en dat zij haar schoonheid niet tonen dan hetgeen ervan zichtbaar moet zijn, en dat zij haar hoofddoeken over haar boezem laten hangen, en dat zij haar schoonheid niet tonen behalve aan haar echtgenoot of haar vader of de vader van haar echtgenoot, of haar zonen of de zonen van haar echtgenoot, of haar broeders, of de zonen van haar broeders, of de zonen van haar zusters of haar vrouwen, of haar slaven, of zulke mannelijke bedienden die geen geslachtsdrang hebben, of de jonge kinderen die van de naaktheid van een vrouw niets afweten.' In soera 33 staat: 'O profeet! Zeg aan uw vrouwen en uw dochters en de vrouwen der gelovigen dat zij een gedeelte van haar omslagdoeken over haar (hoofd) laten hangen. Dit is beter, opdat zij mogen worden onderscheiden en niet lastig worden gevallen. En God is Vergevensgezind, Genadevol.' In diezelfde soera staat ook: 'O vrouwen van de profeet, gij zijt niet zoals een andere vrouw. Indien gij godvruchtig zijt, spreekt dan niet op een verleidelijke manier, anders zal hij in wiens hart ziekte is, verwachtingen koesteren; maar spreekt een oprechte taal. Blijft in uw huizen en stelt uw schoonheid niet ten toon als in de vroegere dagen der onwetendheid; leeft het gebed na, en betaalt de Zakaat (dat is de belasting ten behoeve van de armen) en gehoorzaamt God en Zijn boodschapper. O huisgenoten, God wenst alleen onreinheid van u te verwijderen, en u schoon en zuiver te maken.'

Is de Islam als godsdienst onderdrukkend voor vrouwen? Sommige mensen zeggen dat dat inderdaad zo is, en zéker het dragen van een boerka, en dat dat daarom verboden moet worden. Anderen zeggen dat er geen sprake is van onderdrukking. Vrouwen die hier in het westen een boerka dragen, zeggen vaak dat ze dat uit vrije wil doen, heel bewust, om daarmee God te dienen.

In islamitische landen ligt het vaak heel anders. Het dragen van een boerka is voor veel vrouwen iets vreselijks. Er zijn ook christen-vrouwen in moslimlanden die de druk ervaren, soms ook de verplichting, om een boerka te dragen. Op een landelijke dag van de stichting Open Doors in 2008 was een christelijke vrouw uit Pakistan aanwezig, zuster Hana. Zij kwam met een boerka het podium op, en vertelde over de benarde positie van christenvrouwen in verschillende delen van de islamitische wereld. Vervolgens deed ze de boerka af en vertelde dat het heel erg is voor christenvrouwen om hem te moeten dragen: in Christus zijn ze immers toch vrij?

2. Man en vrouw in Genesis

Zo komen we op het verschil tussen islam en christendom, Bijbel en Koran. Is er eigenlijk wel een verschil, als het gaat om de visie op vrouwen? Je hoort nog al eens dat het in wezen niet zoveel uitmaakt. De SGP wordt weleens spottend de 'poldertaliban' genoemd. Oftewel: als je de Bijbel grondig zou toepassen, dan zou het hier net zo erg zijn als onder de Taliban in Afghanistan. Is dat zo? Wat zegt Gods Woord over de rol van de vrouw?

Als we daarover nadenken, moeten we beginnen bij de schepping, in Genesis 1. Daar staat in vers 27: 'God schiep de mens als Zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.' Als mensen, mannen én vrouwen, zijn wij gemaakt naar het evenbeeld van God. Het is dus niet zo dat de man gemaakt is als Gods evenbeeld, en dat de vrouw een soort variant is, die dus verderaf staat van God. Nee, de schepping van de mens wordt op déze manier beschreven. Man en vrouw: sámen geschapen naar Gods beeld.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 verder ingezoomd op hoe dat scheppingsproces in zijn werk ging. Daar wordt verteld dat God Adam schiep. En vervolgens zag God dat Adam behoefte had aan een tegenover, iemand die voor hem een helper zou zijn, iemand die bij hem zou passen. Toen schiep God Eva uit een rib van Adam. De Joodse rabbijnen hebben daar een prachtige uitleg bij. Zij zeggen: 'Als Eva was geschapen uit een voet van Adam, dan zou hij op haar neerkijken en zich verheven voelen. Als Eva was geschapen uit het hoofd van Adam, dan zou hij naar haar opgekeken hebben en zich ondergeschikt voelen. Maar Eva werd gemaakt uit een rib van Adam: als een werkelijke partner, een tegenover, een steun en hulp. Bovendien: de rib is het bot dat het dichtst bij je hart ligt. Het ging God om een gelijkwaardige relatie van liefde.'

Vervolgens wordt in Genesis 3 verteld over de eerste zonde. Er komt verwijdering tussen God en de mensen. En Adam en Eva zien opeens dat ze naakt zijn. Ze schamen zich voor elkaar. Ze vlechten vijgenbladeren aan elkaar en maken daar schorten van. Als God dan de mensen opzoekt, moeten zij aan Hem opbiechten wat er is gebeurd. Dan staat er in Genesis 3: 21: 'God, de HEER, maakte voor de mens en zijn vrouw kleren van dierenvelen en trok hun die aan.' God Zelf zorgt dus voor kleding. Maar er is geen sprake van dat die kleding gezichtsbedekkend is. Een paar keer gaat het in de Bijbel over gezichtsbedekkende kleding. Maar steeds blijkt, dat dat niet de normale kleding van een vrouw is. Een bruid had een bruidssluier. Zo kwam Jakob er pas na de huwelijksnacht achter, dat zijn schoonvader hem een andere dochter als vrouw had gegeven dan de vrouw die hij liefhad.

Ook lezen we in Genesis 38 over Juda, dat die zijn schoondochter Tamar ontmoet. En dan staat er in vers 15: 'Toen Juda haar zag, hield hij haar voor een hoer, want haar gezicht was bedekt.' Blijkbaar betekent gezichtsbedekkende kleding voor de mensen in die tijd (zo'n 1900 jaar voor Christus) en op die plaats, dat zo'n vrouw een hoer is. Het was dus niet de normale kleding voor een vrouw.

3. Een richteres, en veel profetessen

Als we verder lezen in de Bijbel, en je bedenkt dat de cultuur in het Midden-Oosten toch meestal een dominante

plaats toekende aan de man, dan is het opvallend welke rol vrouwen spelen in de Bijbel. We hebben gelezen over Debora. In de tijd van de Rechters of de Richteren, zo rond 1200 voor Christus, is zij degene die het hele volk van Israël leidt. Ze is getrouwd met een zekere Lappidot, en ze is profetes. Dat betekent dat God via haar tot het volk Israël wil spreken. Zij spreekt recht, als hoogste rechter in Israël. En als er oorlog uitbreekt, dan zegt de hoogste generaal, Barak: 'Ik trek niet ten strijde, als u niet meegaat.' Het staat er allemaal, alsof het de normaalste zaak van de wereld is! Terwijl, als je denkt vanuit de ideeën van die tijd en cultuur, dit natuurlijk heel bijzonder is! God heeft alle tijden door niet alleen gesproken door mannen, maar ook door vrouwen. Zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament komen we profetessen tegen: inderdaad: Debora, maar ook Mirjam en Hulda in het Oude Testament, en in het Nieuwe Testament: Anna, de oude profetes in de tempel, en de vier dochters van Filippus, in Handelingen 21: 9.

4. Moeilijke teksten in de brieven van Paulus

In 1 Korinthiërs 11 schrijft Paulus, dat een vrouw, als zij bidt of profeteert, haar hoofd moet bedekken. Dan gaat het dus niet om het bedekken van het gezicht, maar wel het bedekken van het hoofd. Dus wij zouden zeggen: niet een boerka, maar wel een hoofddoek. Paulus geeft er een reden bij. Hij zegt, dat de vrouw op die manier respect toont voor haar man, en laat zien dat ze haar man erkent als het hoofd van de vrouw. Dat heeft alles te maken met de cultuur en de kledinggewoonten van die tijd. Bidden of profeteren met onbedekt hoofd werd gezien als provocerend en brutaal. Over dit stukje in de Bijbel is veel discussie geweest, en nog steeds zijn er veel vrouwen die een hoed opzetten als ze naar de kerk gaan, of een hoofddoek dragen. Dat gebeurt in de meer behoudende protestantse kerken hier in Nederland, maar het gebeurt zeker, en op veel grotere schaal, in Afrika en Azië. Maar omdat er zoveel discussie is over die hoofdbedekking zou je bijna vergeten, dat Paulus het heeft over het hardop profeteren of bidden in een christelijke gemeente. God schakelt vrouwen dus niet uit, maar in! Man en vrouw zijn niet hetzelfde, maar voor God even belangrijk! God spreekt via mannen, en God spreekt ook via vrouwen. Daarom schrijft Paulus op een andere plaats, Galaten 3: 27 (we hebben dat gelezen): 'U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus.'

In de eerste brief aan Timotheüs schrijft Paulus dat vrouwen in de gemeente geen onderwijs moet geven of gezag over mannen moet hebben. Dit lijkt weer in tegenspraak met wat we tot nu toe hoorden. Op grond van deze laatste bijbeltekst worden in veel kerken vrouwen niet toegelaten tot een leidinggevend ambt. Denkt u maar aan de Rooms-Katholieke kerk, de Oosters-Orthodoxe kerken en ook een aantal protestantse en evangelische kerken. Daarnaast zijn er veel andere kerken waarin vrouwen meedraaien. Dat er zo'n groot verschil is, geeft wel aan, dat de discussie niet zo eenvoudig is. Dat komt vooral, doordat wij niet precies weten welke omstandigheden in de tijd van Paulus een rol speelden. Als Debora leiding mocht geven en Gods Woord mocht onderwijzen, en als in de gemeente van Korinthe vrouwen hardop profetieën mochten uitspreken, waarom zou Paulus dit dan schrijven aan Timotheüs? Laten we maar eerlijk zeggen dat we niet alles weten. Maar het doet niets af aan de hoofdlijn van de

Bijbel: man en vrouw zijn even belangrijk voor de HERE. In Christus mogen we één zijn.

5. Gods liefde voor mannen en vrouwen

De Here Jezus heeft Zelf laten zien, hoe waardevol vrouwen zijn voor God. We zongen daarnet over de ontmoeting van Jezus met de vrouw in Samaria. Die hele ontmoeting ademt respect en liefde. Geen hoogmoed, en ook geen begeerte. Nee, Jezus ziet een vrouw als een beeldrager van God. U denkt misschien: 'Ja, dat is wel waar, maar toch zegt de Bijbel dat de man het hoofd is van de vrouw'. Daar heeft u helemaal gelijk in, dat staat in Efeziërs 5. Als ik in gesprek ga met stelletjes die gaan trouwen, dan stelt ik altijd éerst die vraag: 'Wat denken jullie: is de man het hoofd van de vrouw?' De meeste stellen zeggen dan: 'Nou, nee, dat is uit de tijd, wij doen gewoon alles samen.' Vervolgens ga ik dan Efeziërs 5 met ze lezen. En wat blijkt? Inderdaad, volgens de Bijbel is de man het hoofd van de vrouw. Maar wat betekent dat eigenlijk? Paulus schrijft: 'De man is het hoofd van de vrouw, zoals Christus het hoofd is van Zijn gemeente.' En hoe is Jezus hoofd van Zijn gemeente? Door te heersen? Door bevelen te geven? Integendeel! Jezus is het Hoofd van ons als gemeente, en Hij heeft dat laten zien door te dienen! Door Zichzelf op te offeren aan het kruis! Hij ging de diepste diepten in, om ons eeuwig leven te schenken! Zó is Hij ons Hoofd! Dan zeg ik altijd tegen de aanstaande bruidegom: 'Dat is dus jouw taak! Om haar tot in het uiterste te dienen, om er voor háár te zijn! Als jullie ergens samen niet uitkomen, moet jij de doorslag geven, en kiezen voor háár belang!' Dát is de boodschap van de Bijbel over de rol van de vrouw. Is dat niet indrukwekkend? In allerlei culturen, en in allerlei religies wordt de vrouw de grond in getrapt, gezien als minderwaardig. Het draait allemaal om de man. Bij God niet! Voor God zijn man en vrouw even belangrijk. Jezus stierf voor mannen en vrouwen. In Hem zijn wij één! Op de website van Trans World Radio, een christelijke radiozender, las ik een brief van een echtpaar uit een moslimland, Bassam en Amirah. Bassam schrijft: 'Mijn vrouw en ik waren trouwe aanhangers van het geloof van ons land. Maar we maakten samen ook veel ruzie. Mijn vrouw was de eerste die tot geloof in Jezus Christus kwam. Ik volgde haar een paar weken later. Het was op een maandag. In het radioprogramma van Trans World Radio werden reacties van luisteraars beantwoord. Een vrouwelijke luisteraar wilde graag weten hoe Christus over vrouwen denkt. Uw radiopresentatrice verbaasde ons zeer. Zij kent de Heilige Schriften heel goed. Ze ging in op de veelgestelde vraag hoe Jezus vrouwen ziet. Ze zei heel beslist: "Jezus kijkt naar vrouwen zoals Hij naar Zijn Gemeente kijkt. Hij houdt zoveel van Zijn Gemeente, dat Hij Zijn leven voor haar gaf." Mijn vrouw herhaalde alles voor mij wat ze in uw programma had gehoord. Ze was van het ene op het andere moment overtuigd en veranderd. Ik zag het twee weken aan. Haar koppigheid, het gevolg van haar trots, was verdwenen. Ze was zo lief als een duif, mooier dan ooit tevoren. Ik zag in haar de schoonheid en liefde van Jezus voor mij. Ik heb mijn knieën gebogen en mijn vrouw beloofd om haar van nu af aan lief te hebben, zoals Jezus van Zijn gemeente houdt.' Dat is nou de kracht van Gods liefde. God die houdt van mannen en vrouwen, als kinderen in Zijn gezin. Hij trekt niemand voor, Hij stelt niemand achter. Wie Hem heeft leren kennen, in Zijn Zoon Jezus, vindt zijn diepste waarde. Amen.